

Kertomus Kotikielen Seuran 100. toimintavuodesta

Kotikielen Seuran sadannen toimintavuoden lopussa seuran jäsenet ovat nähneet Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen syntyvän. Tutkimuskeskus on perustettu suomen ja ruotsin kielen tutkimusta ja huoltoa, suomen sukukielten tutkimusta

sekä saamen kielen huoltoa varten. Tutkimuskeskukseen on liitetty monia sellaisia laitoksia ja hankkeita, joiden juuret perimmältään johtavat kauaskin Kotikielen Seurassa aikoinaan virinneisiin aatteisiin, mm. Sanakirjasäätiö ja Suomen nimiarkisto. Kotikielen Seuran perustajat ymmärsivät hyvin, että kansakunnan kulttuuri rakentuu kansallisen kielen varaan. Nyt sata vuotta myöhemmin on ollut ilo havaita, että valtiolta on pitänyt tarpeellisenä lakisääteisesti vakiinnuttaa erillään toimineiden tutkimuslaitosten ja -hankkeiden toiminnan liittämällä ne kansallisten kieltemme tutkimuskeskukseksi.

Sadantena toimintavuotenaan Kotikielen Seuralla on ollut viisi kokousta, joihin on osallistunut keskimäärin 38 henkeä. Kokouksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Vuosis kokouksessa 14. maaliskuuta 1975 esimies professori *Terho Ikonen*: »Suomen ja eteläviron sandhiongelmia».

24. huhtikuuta tohtori *Vilho Setälä*: »Suunnitelmakielen struktuurista».

9. lokakuuta professori *Risto Tuomikoski*: »Etteikö-rakenteesta».

27. marraskuuta maisteri *Jouko Vesikansa*: »Kielenhuollon periaatteet».

5. helmikuuta 1976 maisteri *Mirja Hienonen*: »'On vaikea(a) tajuta.' Predikaatiivin sijasta infinitiivin yhteydessä».

Syyslukukaudella 15:nnestä lokakuuta 24:nteen marraskuuta 1975 Kotikielen Seura ja Hesteo ry. järjestivät Helsingin II normaalikoulussa koululaiskielen keruukilpailun. Kilpailu oli jaettu kahteen osaan: slangisanojen ja -sanontojen keruuseen ja puhkekielisiin kirjoituksiin. Kilpailu tuotti runsaasti hyvälaatuista satoa: noin 8 000 slangisanalippua ja noin 80 puhkekielistä kirjoitusta. Palkintoina oli 650 markan arvosta rahapalkintoja Hesteon koululaiskielirahaston tuotosta ja 1 000 markan arvosta WSOY:n, Otavan ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran lahjoittamia kirjoja.

Jäsenmaksunsa vuonna 1975 maksaneita jäseniä oli seurassa 147. Jäsenmaksu on ollut 15 markkaa.

Seuran esimiehenä on toiminut vuosikokouksessa 14. maaliskuuta suoritettun vaalin perusteella professori *Terho Ikonen*, I varaesimiehenä dosentti *Eero Kiviniemi*, II varaesimiehenä dosentti *Heikki Paunonen*, sihteerinä maisteri *Raija Lehtinen*, varasihteerinä maisteri *Pirkko Nuolijärvi*, rahastonhoitajana maisteri *Kaisu Juusela*, tilintarkastajina apulaisprofessori *Seppo Suhonen* ja lainopin kandidaatti *Mauno Turunen* sekä varatilintarkastajina maisteri *Juhani Paronen* ja apulaisprofessori *Tauno Särkkä*.

Seuran edustajana Sanakirjasäätiön ja Suomen nimiarkiston säätiön valtuuskunnassa on ollut professori *Terho Ikonen* ja hänen varamiehenään professori *Matti Sadeniemi*.

Kansallisten Kielten ja Kulttuurimuotojen Tutkimuksen Keskusliitossa seuran edustajana on ollut professori *Terho Ikonen* ja hänen varamiehenään professori *Veikko Ruoppila*.

Tieteellisten seurojen yleisessä edustajakokouksessa 8. toukokuuta 1975 seuraa edusti maisteri *Raija Lehtinen*.

August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Artturi Kanniston ja Kai Donnerin rahastojen korkovarojen käytöstä päättävässä lautakunnassa seuraa edustivat professori *Terho Ikonen* ja professori *R. E. Nirvi*. 10. maaliskuuta 1976 pitämässään kokouksessa lautakunta päätti varata rahastojen vuoden 1975 korkovaroista 3 000 markkaa käytettäväksi myöhemmin. Korkojen ylijäämä, 1 660 markkaa, liitettiin pääomaan.

Lauri Kettusen rahaston korkovaroista päättävä lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies, sihteeri ja professori *Aimo Turunen*, myönsi 21. huhtikuuta 1975 pitämässään kokouksessa vuoden 1974 korkovaroista 300 markan stipendin Viroon tehtävää opintomatkaa varten fil. ylioppilas *Mikko Alamerelle*. 10. maaliskuuta 1976 pitämässään kokouksessa lautakunta päätti myöntää vuoden 1975 korkovaroista kaksi 250 markan stipendiiä Viroon tehtäviä opintomatkoja varten fil. ylioppilas *Ann-Kristine Holmbergille* ja fil. ylioppi-

las *Hilkka Kempiselle*. Korkojen ylijäämä, 459 markkaa, liitettiin pääomaan, joka on lisäyksen jälkeen 10 327 markkaa.

E. A. Saarimaan rahaston korkovaroista päättävä lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies, varaesimiehet ja sihteeri, päätti 10. maaliskuuta 1976 pitämässään kokouksessa myöntää 250 markan palkinnon maisteri *Majja-Liisa Länsimäelle* hänen artikkelistaan »Kurnaali on kummallista. Eräiden maitojuomien nimityksistä». Artikkelki on julkaistu vuoden 1975 Virittäjän kolmannessa vihkossa. Korkojen ylijäämä, 908 markkaa, liitettiin pääomaan, joka on lisäyksen jälkeen 6 363 markkaa.

Hesteon koululaiskielirahaston korkovaroista päättävä lautakunta, johon ovat kuuluneet II varaesimies, sihteeri ja rahastonhoitaja sekä Hesteon edustajana varatuomari *Pirkko Koskinen*, päätti 9. maaliskuuta 1976 pitämässään kokouksessa, ettei Hesteon koululaiskielirahastosta myönnetä stipendejä vuonna 1976. Rahaston pääoma on 5 376 markkaa.

Tunnustukseksi suomen kielen tutkimuksen ja huollon hyväksi tehdystä työstä seura sai Alfred Kordelinin säätiöltä sen vuosipäivänä 6. marraskuuta 10 000 markan suuruisen palkinnon.

Posti- ja lennätinhallitus laski 10. maaliskuuta 1976 liikkeelle erikoispostimerkin Kotikielen Seuran satavuotisjuhlan kunniaksi. Tässä taiteilija *Eeva Oivon* piirtämässä merkissä on tekstinä »Suomen kielen tutkimus ja huolto 1876—1976»; merkin aiheena on suomen kielen murrealueita esittävä kartta. Samana päivänä avattiin Kotikielen Seuran satavuotisnäytely Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran käsikirjoitusarkistossa.

Seura on onnitellut kunniajäsentään professori *Eeva Lindeniä* hänen 80-vuotispäivänään, professori *Julius Mägisteä* hänen 75-vuotispäivänään ja kunniajäsentään professori *R. E. Nirviä* hänen 70-vuotispäivänään. Suomen Historialliselle Seuralle lähetettiin onnitelusähke sen täyttäessä sata vuotta.

Maaliskuun 12:ntena 1975 seuran jäsenistöstä poistui Helsingin yliopiston suomen kielen lehtori *Pekka Usivirta*. Seura muistaa kiitollisena hänen työtään mm. Virittäjän toimitussihteerinä vuosina 1968—1972.

Virittäjän 79. vuosikerta (1975) sisälsi 470 sivua. Lehden päätoimittajana on edelleen ollut fil. lis. *Tuomo Tuomi* ja toimitussihteerinä maisteri *Ritva Stark*. Toimituksen muut jäsenet ovat olleet maisteri *Kaisu Juusela*, maisteri *Esko Koivusalo*, maisteri *Raija Lehtinen* ja maisteri *Jaakko Siivola*. Taloudenhoitajana on toiminut maisteri *Eila Hämäläinen*, kesäkuusta 1975 alkaen maisteri *Ritva Liisa Pitkänen* ja heidän apunaan merkonomi *Käärina Elo-maa*. Virittäjän toimitusneuvosto on pysynyt entisellään.

Virittäjä osallistui Budapestissa syyskuussa 1975 IV kansainvälisen fennogristikongressin yhteydessä järjestettyyn kirjanäyttelyyn vuoden 1974 ja alkuvuoden 1975 vihkoillaan.

Virittäjä on saanut vuonna 1975 varsinaista valtionapua 35 000 markkaa ja ylimääräistä valtionapua 28 000 markkaa. Alfred Kordelinin säätiö on lisäksi tukenut lehteä 4 000 markalla. Lehden levikki on ollut noin 1 000 kappaletta. Virittäjän kokonaismenot vuonna 1975 olivat 83 170 markkaa (josta painatus- ja postituskuluja 69 810 markkaa; nousua edellisestä vuodesta 17 %) ja kokonaistulot 92 025 markkaa (josta tilausmaksuja 25 025 markkaa). Tulostase vuodelta 1975 on 8 855 markkaa ylijäämäinen, mutta kun otetaan huomioon aikaisempien vuosien velat, jää lehden talous 11 081 markkaa alijäämäiseksi.

Seuran omat menot vuonna 1975 olivat 1 944 markkaa ja varsinaiset tulot 2 549 markkaa.

Helsingissä 13. maaliskuuta 1976

Raija Lehtinen

Kotikielen Seuran sihteeri